

МОНГОЛ УЛСЫН ДЭЭД ШҮҮХИЙН
НИЙТ ШҮҮГЧИЙН ХУРАЛДААНЫ
ТОГТООЛ

2026 оны 06 сарын 22 өдөр

Дугаар 63

Улаанбаатар хот

Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)-ын
нэрийг Эрх Чөлөө Нам (ЭЧН) гэж өөрчилсөн,
намын дүрмийн өөрчлөлтийг бүртгэх тухай

Монгол Улсын дээд шүүхийн нийт шүүгчийн хуралдааныг Ерөнхий шүүгч Ц.Цогт даргалж, Танхимын тэргүүн Н.Баярмаа, Д.Мөнхтуяа, Ч.Хосбаяр, шүүгч Б.Амарбаясгалан, Г.Банзрагч, Н.Батзориг, М.Батсуурь, Б.Батцэрэн, Н.Батчимэг, Э.Золзаяа, Ц.Оч, Т.Өсөхбаяр, М.Пүрэвсүрэн, П.Соёл-Эрдэнэ, С.Соёмбо-Эрдэнэ, Б.Ундрах, Б.Цогт, Д.Цолмон, Х.Эрдэнэсүвд нарын бүрэлдэхүүнтэй хийсэн хуралдаанаар,

Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)-ын нэрийг Эрх Чөлөө Нам (ЭЧН) болгож өөрчилсөн, намын нэрийн өөрчлөлттэй холбоотойгоор намын дүрэмд нэр өөрчлөгдсөнийг бүртгүүлэх тухай өргөдлийг шүүгч Г.Банзрагчийн илтгэснээр хэлэлцээд

ТОДОРХОЙЛОХ нь:

Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)-ын дарга Ш.Төмөрсүхээс “Намын нэрийг “Эрх Чөлөө Нам” болгон өөрчилснийг, намын нэрийн өөрчлөлтийг дагаж намын хөтөлбөрт нэр өөрчлөгдсөнийг, намын нэрийн өөрчлөлтийг дагаж намын дүрэмд нэр өөрчлөгдсөнийг бүртгүүлэх” гэсэн өргөдлийг нийт 91 хуудас баримтын хамт 2026 оны 06 дугаар сарын 05-ны өдөр Улсын дээд шүүхэд ирүүлсэн.

Өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримтуудыг Улс төрийн намын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ болон Улсын дээд шүүхийн нийт шүүгчийн хуралдааны 2024 оны 02 дугаар сарын 23-ны өдрийн 06 дугаар тогтоолоор баталсан “Улс төрийн намын бүртгэл хөтлөх журам”-ын 2.5-д заасны дагуу шалгах ажиллагааг хэрэгжүүлсэн ба тухайн ажиллагааны явцад 2026 оны 06 дугаар сарын 16-ны өдөр нийт 21 хуудас баримтыг цахимаар нэмж ирүүлснийг шалгаад, журмын 6.6-д зааснаар нийт шүүгчийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэв.

ҮНДЭСЛЭХ нь:

Улсын дээд шүүхийн нийт шүүгчийн хуралдаанаас Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)-ын нэрийг Эрх Чөлөө Нам (ЭЧН) гэж өөрчилснийг, үүнтэй холбогдуулан намын дүрэмд өөрчлөлт оруулсныг дараах үндэслэлээр бүртгэж шийдвэрлэлээ.

Нэг. Ээлжит бус Их хурал хуралдсан тухайд:

Улсын дээд шүүхийн нийт шүүгчийн хуралдааны 2026 оны 04 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 30 дугаар тогтоолоор Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)-ын шинэчилсэн дүрмийг бүртгэсэн байна.

Тус дүрмийн 4.4-т “Их хурлыг зохион байгуулахад дараах журам баримтална”, 4.4.1-д “Ээлжит ба ээлжит бус Их хурлыг намын дарга 15-аас доошгүй хоногийн өмнө зарлах шийдвэр гаргана”, 4.4.2-т “Ээлжит ба ээлжит бус Их хурлыг зарласан намын даргын шийдвэрийг үндэслэн Гүйцэтгэх зөвлөл намын Их хурлын тов тогтож, хурал зохион байгуулах газар, төлөөлөгчдийн тоог тогтоох, хурлын бэлтгэлийг урьдчилан хангахдаа хурлын товыг олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, намын дотоод сүлжээ, утсаар, цахим хуудас тэдгээрийн аль нэг боломжит хэлбэрээр дамжуулан хурлын төлөөлөгчдөд 15-аас доошгүй хоногийн өмнө хүргэнэ” гэж зохицуулжээ.

Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)-ын даргын 2026 оны 04 дүгээр сарын 22-ны өдрийн 01 дүгээр шийдвэрээр “намын нэр өөрчлөх, өөрчлөгдсөн нэртэй холбоотой дүрэмд өөрчлөлт оруулах тухай ээлжит бус гуравдугаар хурлыг зарласугай” гэж шийдвэрлэснийг үндэслэн Гүйцэтгэх зөвлөлийн 2026 оны 04 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 01 дүгээр шийдвэрээр намын ээлжит бус 3 дугаар Их хурлыг 2026 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдөр явуулахаар товлон зарлаж, намын дүрмийн 4.4.3.3-т заасныг үндэслэн орон нутагт салбаргүй тул намын үйл ажиллагаанд идэвхтэй оролцдог тухайн орон нутгийн намын гишүүдээс 29 төлөөлөгчийг сонгож, төлөөлөгчийн бүрэлдэхүүний хувьд орон нутгаас 14, хотын дүүргээс 15, үүнээс эмэгтэй 17, эрэгтэй 12 болон нийт төлөөлөгчдийн 2 нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд оролцуулахаар шийдвэрлэсэн нь намын дүрмийн дээр дурдсан Их хурлыг зохион байгуулахад баримтлах журмын дагуу явагдсан байна. Мөн, ээлжит бус 3 дугаар Их хурал хуралдахаас 30 хоногийн өмнө зарлаж, 28 хоногийн өмнө хугацааг товлж, 18 хоногийн өмнө намын цахим хуудас болон фэйсбүүк дэх группт хурлын зарыг нийтэлснээс гадна төлөөлөгчдөд утсаар мэдэгдсэн нь намын дүрэмд заасан хугацааг баримталсан, төлөөлөгчдийн Их хуралд оролцох эрхийг хангасан байна.

Түүнчлэн, намын дүрмийн 4.4.3-т “Намын Их хурлын төлөөлөгчдийг сонгохдоо дараах журам баримтална”, 4.4.3.3-т “Аймаг, сум, нийслэл, дүүрэгт салбар нэгжгүй бол намын зорилго, үзэл баримтлалыг дэмжин намын үйл ажиллагаанд идэвхтэй оролцдог тухайн орон нутгийн намын гишүүд нь дотроосоо нууц санал хураалтаар сонгож ажлын албанд нэрийг ирүүлснээр хурлын төлөөлөгчдийг бүрдүүлэхээр ажлын алба бүртгэнэ”, 4.4.3.8-д “Ээлжит Их хуралд 39-өөс доошгүй, ээлжит бус Их хуралд 19-өөс доошгүйгээр нэр дэвшүүлэхдээ аль нэг хүйсийн төлөөлөл 30 хувиас доошгүй байх, төлөөлөгчдийн бүрэлдэхүүнд аль нэг хүйсийн төлөөлөл 40 хувиас доошгүйгээр нууц санал хураалтаар олонхын саналаар сонгоно” гэж тус тус заасан байх ба ээлжит бус 3 дугаар Их хуралд хотын 6 дүүрэг болон 7 аймгаас нууц санал хураалтаар нийт 29 төлөөлөгч нэр дэвшин сонгогдсоноос 13 нь буюу 44.9 хувь нь эрэгтэй, 16 хувь буюу 55.1 хувь нь эмэгтэй байгаа нь төлөөлөгчдийг сонгосон аймаг, дүүргээс ирүүлсэн баримт, саналын хуудас, намын гишүүдийн цахим хуудасны бүртгэл зэрэг баримтаар тогтоогдож байна.

2026 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдөр танхимаар хуралдсан намын ээлжит бус 3 дугаар Их хуралд нийт сонгогдсон 29 төлөөлөгчөөс 15 нь биечлэн оролцож,

51.7 хувийн ирцтэйгээр хуралдсан нь намын дүрмийн 4.5.7-д “Ээлжит ба ээлжит бус Их хурлын ирц тухайн хуралд сонгогдсон төлөөлөгчдийн 50-аас дээш хувь нь оролцсон бол хурлыг хүчинтэйд тооцно” гэж заасанд нийцсэн, тус Их хурал нь намын дүрэмд заасан журмын дагуу зохион байгуулагдсан, Их хурлыг товлон зарласан болон төлөөлөгчдийг сонгосон, оролцуулсан зэрэг нь хурал хүчинтэй байх шаардлагад нийцсэн байна.

Тухайн 2026 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдрийн ээлжит бус 3 дугаар Их хурлын 01 дүгээр шийдвэрээр “Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч (ЭЧХН)” намын нэрийг “Эрх Чөлөө Нам (ЭЧН)” болгосон өөрчлөлтийг болон намын нэрийн өөрчлөлттэй холбоотой лого, тамга, туг болон хөтөлбөр, дүрэмд тусгагдсан нэрийн өөрчлөлтийг баталж шийдвэрлэсэн байх ба Тооллогын комиссын 04 дүгээр тогтоолд намын нэрийн өөрчлөлт, түүнтэй холбоотой лого, тамга, тугны болон хөтөлбөр, дүрэмд тусгагдсан нэрийн өөрчлөлтийг хурлын төлөөлөгчид 100 хувийн дэмжсэн саналаар баталсан нь дээрх шийдвэрүүд болон хурлын тэмдэглэл, фото зураг, хуралдааны дүрс бичлэгээр тогтоогдож байна.

Хоёр. Намын нэрийн өөрчлөлтийн тухайд:

Улс төрийн намын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д “Нам нь оноосон нэртэй байх бөгөөд түүний төгсгөлд “нам” гэсэн ерөнхий нэрийг заавал хэрэглэнэ”, 6.2-т “Нам сонгуулийн сурталчилгаа болон бусад үйл ажиллагаанд зөвхөн намын бүртгэлд бүртгүүлсэн бүтэн болон товчилсон нэрийг хэрэглэнэ” гэж хуульчилсан ба Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН) нь 2006 оны 10 дугаар сарын 09-ний өдрийн Анхдугаар Их хурлын 06 дугаар тогтоолоор үүсгэн байгуулагдаж, намын дүрэмд намын нэрийг “Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч”, товчилсон нэрийг “ЭЧХН” гэснийг Улсын дээд шүүхийн Иргэний хэргийн шүүх хуралдааны 2007 оны 02 дугаар сарын 09-ний өдрийн 01 дүгээр тогтоолоор бүртгэсэн байна.

Улс төрийн намын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 17 дугаар зүйлийн 17.2, 17.2.3-т зааснаар намын нэрийг өөрчлөх нь намын удирдах дээд байгууллагын шийдвэрлэх онцгой бүрэн эрх бөгөөд 2026 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдөр хуралдсан намын ээлжит бус 3 дугаар Их хурлын шийдвэрээр намын нэрийг “Эрх Чөлөө Нам”, товчилсон нэрийг “ЭЧН” гэж өөрчилсөн байх ба Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын 2026 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдрийн 5/1830 дугаартай албан бичгийг үндэслэн Улсын дээд шүүхийн Тамгын газар 2026 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдөр Улс төрийн намын нэр баталгаажуулалтыг олгосон, 2026 оны 04 дүгээр сарын 03-ны өдөр нэр баталгаажуулалтыг сунгаж, “Эрх Чөлөө Нам (ЭЧН)” нэрийг хүсэлт гаргагч “Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)”-ын дарга Шоовдор овогтой Төмөрсүхэд олгосон байх тул “Эрх Чөлөө Нам (ЭЧН)” гэсэн нэр нь Улс төрийн намын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 6 дугаар зүйлийн 6.4-т “Намын бүтэн болон товчилсон нэр, бэлгэ тэмдэг нь төрийн байгууллага, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, сүм хийд, өөр хуулийн этгээд, бусад намын нэр, бэлгэ тэмдэгтэй давхардсан буюу бусдыг төөрөгдүүлэхээр ижил, төсөөтэй байж болохгүй” гэсэн заалтад нийцсэн, бүртгэхээс татгалзах үндэслэл баримтаар тогтоогдоогүй тул намын нэрийн өөрчлөлтийг бүртгэхээр тогтов.

Гурав. Намын дүрмийн өөрчлөлтийн тухайд:

“Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)”-ын ээлжит бус 3 дугаар Их хурлын 01 дүгээр шийдвэрээр намын нэрийг өөрчилсөнтэй холбоотойгоор намын дүрмийн 1.5, 2.1, 2.2.2 болон намын дүрмийн “Товчилсон нэрийн тайлал” хэсэгт ““Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч” Нам” гэснийг “Эрх Чөлөө Нам”, “ЭЧХН” гэснийг “ЭЧН” гэж тус тус өөрчилж, намын дүрмийн төгсгөлийн хэсэгт “Энэхүү дүрэм нь Улсын дээд шүүхээр батлагдсан өдрөөс хүчин төгөлдөр болно” гэх заалтыг “Энэхүү дүрэм Улсын дээд шүүхээр батлагдсан өдрөөс хүчин төгөлдөр мөрдөгдөх болно” гэж өөрчилсөн байна.

Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)-ын 2026 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдрийн ээлжит бус 3 дугаар Их хурлын 01 дүгээр тогтоолоор намын нэрийг “Эрх Чөлөө Нам (ЭЧН)” гэж өөрчилсөн, ийнхүү намын нэр өөрчлөгдсөнтэй холбоотойгоор нийт 2 хэсэг, 1 заалт болон “Товчилсон нэрийн тайлал” хэсэгт болон төгсгөлийн хэсэгт дээр дурдсан өөрчлөлт оруулан намын дүрмийг баталсан нь холбогдох хууль, дүрэмд нийцсэн байх тул намын нэрийн өөрчлөлт, намын дүрмийн өөрчлөлтийг бүртгэж шийдвэрлэв.

Тухайн намын дарга Ш.Төмөрсүхээс гаргасан өргөдөлд “Бүртгэсэн тохиолдолд гэрчилгээнд бичилт хийлгэхийг дээрх хүсэлтийн хамт үүгээр уламжилъя” гэсэн байх ба Улс төрийн намын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 15 дугаар зүйлийн 15.4-т “Улсын дээд шүүхийн Тамгын газар нь энэ хуулийн 15.3-т заасан шийдвэртэй холбоотой мэдээллийг бүртгэж, энэ тухай нийтэд мэдээлж, сонгуулийн төв байгууллагад хүргүүлнэ” гэж заасны дагуу Улсын дээд шүүхийн Тамгын газар улсын бүртгэлийн гэрчилгээний өөрчлөлт хэсэгт намын даргын бүртгэлтэй холбоотой мэдээллийг тусгах нь зүйтэй болохыг дурдав.

Монгол Улсын шүүхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 25 дугаар зүйлийн 25.8.8, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсэг, Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 16¹ дүгээр зүйлийн 16¹.1.2 дахь заалтад заасныг тус тус удирдлага болгон ТОГТООХ нь:

1.Улс төрийн намын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.2 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 17.2.3 дахь заалтыг баримтлан Эрх Чөлөөг Хэрэгжүүлэгч Нам (ЭЧХН)-ын нэрийг Эрх Чөлөө Нам (ЭЧН) гэж өөрчлөн бүртгэсүгэй.

2.Улс төрийн намын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 15 дугаар зүйлийн 15.3, 15.5 дахь хэсгийг баримтлан Эрх Чөлөө Нам (ЭЧН)-ын дүрмийн өөрчлөлтийг бүртгэсүгэй.

3.Өргөдөл гаргагчаас улсын тэмдэгтийн хураамжид төлсөн 150,000 (нэг зуун тавин мянга) төгрөгийг улсын орлогод хэвээр үлдээсүгэй.

ХУРАЛДААН ДАРГАЛАГЧ,
ЕРӨНХИЙ ШҮҮГЧ

Ц.ЦОГТ

ИЛТГЭГЧ ШҮҮГЧ

Г.БАНЗРАГЧ